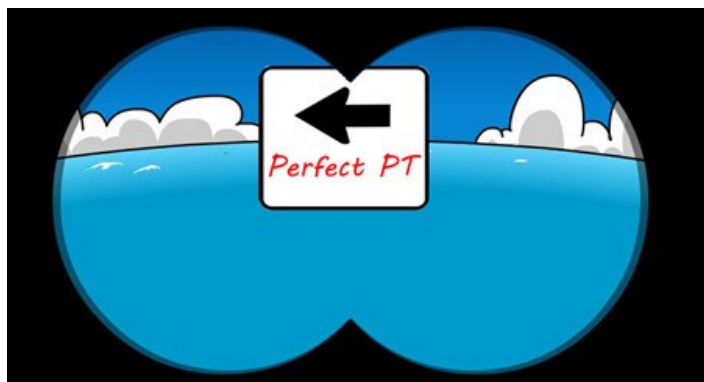

Избор на правилната схема за изпитване за пригодност за моята лаборатория

Въведение

Участието в изпитване за пригодност (PT) е важна част от осигуряването на качеството на резултатите от изпитване в една лаборатория. Необходимото време и усилия могат да бъдат скъпи, особено за лаборатории, изпълняващи много различни изпитвания, така че изборът на най-подходящата PT схема е много важен. Често няколко PT схеми са достъпни за една и съща област на изпитване, така че тази брошура се фокусира върху ключови въпроси, които могат да помогнат на лабораториите да изберат онези PT схеми, които най-добре отговарят на техните нужди.

Параметри, включени в PT

Дали матриците, определяемите вещества и/или нивата на концентрация на изпитваните обекти, предлагани от PT схемата са подобни на тези проби, срещани в ежедневната практика на лабораторията? Например:

Пример 1: Нивата на замърсители в дадена PT схема за питейна вода ще бъдат съвсем различни от тези, които се очакват в индустриални води

Лаборатория, изпитваща индустриални води може:

- Да участва като вземе под внимание ограниченията
- Да не участва

Пример 2: PT схеми за определяне на последователността на DNA могат да предложат като обекти за изпитване тъканни проби или екстракти на DNA

В зависимост от избора, компетентността на лабораторията ще бъде оценена за:

- Цялото изпитване
- Само за съответна стъпка от изпитването

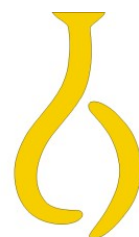
Стратегии за събиране на данни и анализ

Дали стратегиите, прилагани от организатора на PT са подходящи за нуждите на лабораторията? Факторите, които трябва да се вземат под внимание включват:

- Описание на прилагания статистически модел
- Брой на обектите за изпитване, които се анализират и/или броя на повторните измервания
- Процедури за събиране на данни от участниците (напр. представяне по факс, e-mail или чрез web-портали)
- Процедури за сравнение на резултатите, получени по различни методи/ с различни техники
- Броя и областта на действие на участниците
- Броя на участниците, използващи един и същ метод/техника като лабораторията
- Методи и критерии, използвани за оценка на изпълнението

Лабораторията също трябва да обсъди дали нейните клиенти, акредитиращи и/или регулаторни органи имат специфични изисквания за прилагания статистическия модел.

Пример 3: Лаборатория, определяща съдържание на мазнини в мляко на прах, зърнени храни и фуражи използва три оперативно дефинирани метода: метод на Röse Gottlieb, пряка екстракция и определяне чрез хидролиза. Всеки метод може да даде различни резултати за всяка матрица. Важно е лабораторията да провери дали различните методи за изпитване са взети под внимание за всяка матрица в PT схемата.

Eurachem

A FOCUS FOR
ANALYTICAL CHEMISTRY
IN EUROPE

Оценка на изпълнението

Дали метода използван за оценка на изпълнението на участниците (напр. z - критерий) е ясно описан от организатора на РТ и дали се разбира от лабораторията?

Пример 4: Една лаборатория може да е заинтересована да отчита неопределеността от измерване на своите резултати в РТ и това да се вземе предвид при оценка на изпълнението, но организаторът на РТ не включва този подход.

Дали критериите, използвани от организатора на РТ за оценка на изпълнението са съвместими с вида работа, извършвана от лабораторията и/или със съответното законодателство?

Пример 5: Лаборатория, която извършва анализи с цел потвърждение, може да потърси по-строги критерии за оценка на изпълнението от лабораториите, използващи по-прости скрининг техники.

Доверие в организатора на РТ

Как лабораторията може да оцени компетентността на РТ организатора? Взаема се предвид:

- Съответствие с изискванията на ISO/IEC 17043, напр. акредитация
- Опит
- Надеждност на приписаните стойности
- Пригодност за целта на критериите за оценка на изпълнението

Комуникация

Дали взаимодействието между РТ организатора и участника е подходящо? Взаема се предвид:

- Използвания език
- Достъпност и яснота на информацията
- Своевременно предоставяне на докладите
- Регулярна комуникация, напр. годишни срещи
- Осигурено ниво на подкрепа
- Изпълнение на желанията на клиента за организиране на РТ

Контролен лист за избор на РТ схема е включен в Приложение А на Eurachem Guide [1].

Повече информация/Допълнителна литература

[1] I. Mann and B. Brookman (eds.) Eurachem Guide: *Selection, Use and Interpretation of Proficiency Testing (PT) Schemes by Laboratories* (2nd ed. 2011). Available from www.eurachem.org

Information about PT providers and schemes can be obtained from your national accreditation body, from the EPTIS website (www.eptis.org) or from other national or international organizations.

